

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS

STUKMAŅU¹ (ШТОКМАНГОРСКИЙ)

APRIŅKA KOMITEJA

VĒSTURISKĀ IZZIŅA

PA-61. fonds

1919. g. februāris - 1919. g. jūnijs

1919. g. 25. februārī tika nodibināta Latvijas Sociāldemokrātijas (LSD) (no 1919. g. 1. marta - Latvijas Komunistiskās partijas (LKP)) Stukmaņu apriņķa organizācija², kura tika atdalīta no LSD Malienas organizācijas. Tika atdalīti 9 sekojoši rajoni: Bebru, Grostonas, Ļaudonas, Praulienas, Sarkaņu, Stukmaņu, Vestienas, Vietalvas un Krustpils.

1919. g. martā Krustpils rajons tika pievienots jaunizveidotajai LKP Jēkabmiesta apriņķa organizācijai³.

LKP Stukmaņu apriņķa organizācijas darbību vadīja apriņķa komiteja, kuru ievēlēja apriņķa konference.

Organizācijas pamatsūniņa bija pulciņš, pulciņi apvienojas rajonos, t. i. rajonu organizācijās, rajoni - apriņķa organizācijā.

Pulciņi veidojās darba vietēs, ja tur atrādāja ne mazāk kā 3 partijas biedri. Pulciņi veidojās pagastos.

Rajonu darbību vadīja rajona biedru kopsapulce. Kārtējās darbības veikšanai biedru kopsapulce izvēlēja rajona komiteju. LKP Stukmaņu apriņķa organizācijā ietilpa sekojošie rajoni:⁴

- Bebru
- Grostonas (PA-174. fonds)
- Kalsnavas (PA-185. fonds)
- Ļaudonas
- Liepkalnu-Ozolu
- Mārcienas
- Mengeles

¹ Stukmaņi - tagad Pļaviņas

² LVA, PA-60. fonds., 1. apr., 1. l., 32. lp. un PA-61.f., 1. apr., 1. l., 3. lp.

³ Turpat, PA-61. f., 1. apr., 1. l., 5., 5.o.p. lp.

⁴ Turpat, PA-61.f., 1. apr., 1. l., 5., 5.o.p. lp., 101., 101.o.p., 102., 106., 111. lp.

- Patkules
- Praulienas
- Sarkaņu (PA-189. fonds)
- Sāvienas (PA-187. fonds)
- Saikavas (PA-188. fonds)
- Stukmaņu
- Vestienas
- Vietalvas
- Vietalvas-Odzienas

1919. g. maijā Mengeles rajons ^{tika} pievienots LKP Rīgas organizācijas Krapes rajonam.

1919. g. maijā latviešu un vācu karaspēks pārgāja uzbrukumā un ieņēma Rīgu, pēc tam Padomju Latvijas armija atkāpās no Vidzemes. Līdz ar to LKP Stukmaņu apriņķa komiteja 1919. g. maijā pārtrauca savu darbību.

Latvijas Valsts arhīva Sociālpolitisko dokumentu nodaļā ir sekojošie LKP Stukmaņu apriņķa organizācijas rajonu komiteju un pulciņu fondi:

LKP Stukmaņu apriņķa organizācijas
PA-163. fonds - Ogres-Brakū komunistu kandidātu pulciņš.

1919. g. 22. martā Ogrē-Brakos notika komunistu kandidātu sapulce, kurā nolēma nodibināt LKP pulciņu un sākt sakarus ar LKP Cēsu organizāciju.²

Saskaņā ar Latvijas Iekšlietu komisariāta Robežu komisijas paziņojumu, "Cinā", 1919. g. 19. martā Ogres pagasts ietilpa Stukmaņu apriņķī. LKP Stukmaņu apriņķa komitejas pārskatā 1919. g. 18. maijā paziņoja, ka Ogrē vēl nav partijas biedru³ un līdz ar to domājams, ka LKP pulciņš netika dibināts.

PA-174. fonds - LKP Stukmaņu apriņķa organizācijas Grostonas rajona komiteja.

1917. g. aprīlī tika nodibināts LSD Malienas organizācijas Grostonas rajons⁴ ar komiteju priekšgalā. 1918. g. februārī sākoties vācu okupācijai rajons pārtrauca darbību un to atkal atjaunoja 1918. g. decembrī⁵.

¹ Latvijas Komunistiskā partija 1918. un 1919. gadā. Dokumenti un materiāli. - Rīga, 1958.-333. lpp.

² LVA, PA-163. f., 1. apr., 1. l., 1.-2. lp.

³ Turpat, PA-61. f., 1. apr., 1. l., 64. lp.

⁴ Latvijas Komunistiskā partija Oktobra revolūcijā 1917. g. Dokumenti un materiāli.- Rīga, 1957.-51.-52. lpp.

⁵ LVA, PA-60. f., 1. apr., 1. l., 2. o.p. lp.

1919. g. 25. februārī Grostonas rajons tika pievienots jaunizveidotajai LSD (no 1919. g. 1. marta - LKP) Stukmaņu apriņķa organizācijai.

Līdz ar Padomju Latvijas armijas atkāpšanos no Vidzemes 1919. g. maijā komiteja darbību pārtrauca. (1919. g. jūlijā notika Grostonas rajona biedru sapulce Smoļenskas guberņas Vjazmas apriņķa Stmelitas muižā)¹⁾.

PA-185. fonds - LKP Stukmaņu apriņķa organizācijas Kalsnavas rajona komiteja.

1917. g. decembrī tika nodibināta LSD Malienas organizācijas Kalsnavas pulciņš²⁾ un 1918. g. 5. janvārī tika apstiprināts Kalsnavas rajons³⁾ ar komiteju priekšgalā. 1918. g. februārī sākoties vācu okupācijai rajons pārtrauca darbību. Tas atkal tika apstiprināts 1919. g. 27. martā jau LKP Stukmaņu apriņķa organizācijas sastāvā⁴⁾.

Līdz ar Padomju armijas atkāpšanos no Vidzemes 1919. g. jūnijā komiteja darbību pārtrauca.

PA-186. fonds - Lubejas komunistu līdzjutēju pulciņš. (LKP Stukmaņu apriņķa organizācija).

1919. g. 21. janvārī LSD Malienas organizācijas Madonas rajona sastāvā tika nodibināts Lubejas LSD pulciņš⁵⁾. 1919. g. februārī tas darbību pārtrauca.

Saskaņā ar Latvijas Iekšlietu komisariāta Robežu komisijas paziņojumu "Cīņā" 1919. g. 19. martā Lubejas pagastu pievienoja Stukmaņu apriņķim. No 1919. g. aprīļa LKP Stukmaņu apriņķa organizācijas sastāvā darbojās komunistu līdzjutēju pulciņš⁶⁾. Līdz ar Padomju Latvijas armijas atkāpšanos no Vidzemes 1919. g. maijā tas darbību pārtrauca.

PA-187. fonds - LKP Stukmaņu apriņķa organizācijas Sāvienas rajona komiteja.

1919. g. 17. februārī LSD Malienas organizācijas Ļaudonas rajonā sastāvā tika nodibināts LSD pulciņš⁷⁾. 1919. g. 25. februārī pulciņš tika pievienots jaunizveidotajai LSD (no 1919. g. 1. marta - LKP) Stukmaņu apriņķa organizācijai. 1919. g. 22. martā tika apstiprināt LKP Stukmaņu apriņķa organizācijas Sāvienas rajons⁸⁾ ar komiteju priekšgalā.

¹ LVA, PA-174.f., 1. apr., 2. l., 35. lp.

² Turpat, PA-5.f., 2. apr., 1a.l., 74. lp.

³ Turpat, 82. lp.

⁴ Turpat, PA-61.f., 1. apr., 1.l., 101.o.p. lp.

⁵ Turpat, PA-186.f., 1. apr., 1.l., 1. lp.

⁶ LVA, PA-186.f., 1. apr., 1.l., 4. o.p. lp.

⁷ Turpat, PA-61.f., 1. apr., 11.l., 1. lp.

⁸ Turpat, 1.l., 101. lp.

Līdz ar Padomju Latvijas armijas atkāpšanos no Vidzemes 1919. g. jūnijā komiteja pārtrauca savu darbību.

PA-188. fonds - LKP Stukmaņu apriņķa organizācijas Saikavas rajona komiteja.

1917. g. aprīlī tika nodibināts LSD Malienas organizācijas Saikavas rajons¹ ar komiteju priekšgalā.

1918. g. februārī sākoties vācu okupācijai rajons pārtrauca darbību un atkal to atjaunoja 1919. g. februārī kā LSD Malienas organizācijas Saikavas pulciņš².

1919. g. 25. februārī³ pulciņš tika pievienots jaunizveidotajai LSD (no 1919. g. 1. marta - LKP) Stukmaņu apriņķa organizācijai.

1919. g. 27. martā tas tika apstiprināts kā rajons⁴.

Līdz ar Padomju Latvijas armijas atkāpšanos no Vidzemes 1919. g. jūnijā komiteja pārtrauca savu darbību.

PA-189. fonds - LKP Stukmaņu apriņķa organizācijas Sarkanu rajona komiteja.

1919. g. 5. februārī LSD Malienas organizācijas Madonas rajona vietā izveidojās Sarkanu rajons un Praulienas rajons⁵. Sarkanu rajons ar komiteju priekšgalā tika apstiprināts 1919. g. 25. februārī⁶ un tajā pašā dienā pievienojās LSD (no 1919. g. 1. marta - LKP) Stukmaņu apriņķa organizācijai.

Līdz ar Padomju Latvijas armijas atkāpšanos no Vidzemes 1919. g. maijā komiteja pārtrauca savu darbību.

Galvenās fondu glabātājas
nodaļas 1. kategorijas arhiviste

T. Jakovļeva
28.09.93

T. Jakovļeva

¹ LKP Oktobra revolūcijā 1917. g. Dokumenti un materiāli.- 51.-52. lpp.

² LVA, PA-60. f., 1. apr., 10. l., 1. lp.

³ LVA, PA-61. f., 1. apr., 1. l., 3. lp.

⁴ Turpat, 102. lp.

⁵ Turpat, PA-60. f., 1. apr., 1. l., 23. lp.

⁶ Turpat, 30. lp.